

Voorzitter

alsnog worden gevraagd om een VAO over de commissie-Frijns.

De **voorzitter**: Dit VAO wordt onder voorbehoud toegevoegd aan de agenda. Ik hoop dat u tijdig aan de Griffie laat weten of het gehouden moet worden.

Het woord is aan mevrouw Neppérus.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Gisteren werd bij de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet milieubeheer in verband met de implementatie van de richtlijn inzake milieu-aansprakelijkheid (30920) een amendement ingediend dat vermoedelijk leidt tot een aanzienlijke uitbreiding van de groep bedrijven, organisaties, overheden en lagere overheden die onder deze wet vallen. De minister zei sympathie te hebben voor dit amendement. Dat verraste een aantal fracties. De brief die de minister ons heeft gestuurd, brengt hierin nog steeds geen helderheid. Ik hecht aan zorgvuldigheid van wetgeving. Daarom vragen wij heropening van het debat na het reces en dus ook uitstel van de stemmingen.

De heer **Madlener** (PVV): De fractie van de PVV steunt dit voorstel.

Mevrouw **Spies** (CDA): Dat steun ik ook.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij voldoen aan dit verzoek van mevrouw Neppérus en dat wij de heropening kort na het reces toevoegen aan de agenda.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Van Velzen met een tweetal verzoeken. Ik verzoek haar om kort te zijn, want het is echt een lange dag vandaag.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Ik wil graag rappelleren over de antwoorden op schriftelijke vragen die ik aan de minister van Financiën heb gesteld over de investeringen in landmijnen. Ik verzoek u om ervoor te zorgen dat wij die antwoorden vandaag voor 18.00 uur krijgen. Zo niet, dan zal ik een spoeddebat aanvragen...

De **voorzitter**: Nou, nou...

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Dat laatste was een grapje, voorzitter, maar wij kunnen het dreigement natuurlijk in de lucht laten hangen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is wederom aan mevrouw Van Velzen, voor het doen van haar tweede verzoek.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik heb afgelopen dinsdag gevraagd om twee documenten te mogen ontvangen, namelijk het antwoord op schriftelijke vragen over leveranties van bestanddelen van chemische wapens vanuit Nederland aan Irak. Het is inmiddels donderdag, maar ik heb nog niets gekregen. Ik vind dat geen stijl. Ik

wil deze vandaag ontvangen, eigenlijk nu, maar om nog een beetje redelijk te blijven voor 18.00 uur. Ook heb ik gevraagd om de toegezegde brief van de minister van Justitie over WOB-verzoeken over hetzelfde onderwerp. Die moet toch echt voor 18.00 uur binnen kunnen zijn.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering met spoed door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 3 juli 2007 over **de verlening van vergunningen voor nieuwe kolencentrales**.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het kabinet ambitieuze doelstellingen heeft om tot een vermindering te komen van 30% van de CO₂-uitstoot;

overwegende dat kolencentrales voor een grote uitstoot van CO₂ zorgen en dat effectieve afvang en opslag van CO₂ nog niet mogelijk is;

overwegende dat de voorgenomen bouw van nieuwe kolencentrales daarom moeilijk te begrijpen is in het licht van de klimaatdoelstellingen van de regering;

verzoekt de regering om de Kamer uiterlijk bij de begroting 2008 een totaalplan aan te bieden voor de energievoorziening voor Nederland op middellange en lange termijn in het licht van de klimaatdoelstellingen, waarbij ook wordt ingegaan op de gewenste ontwikkeling van de energiemix voor de productie van elektriciteit,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Neppérus, Van der Ham, Jansen en Duyvendak. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 78 (28240).

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Voorzitter. In het NOS-journaal riep Al Gore Nederland gisteren op geen kolencentrales te bouwen. Wij komen er in het najaar uitgebreid op terug in de Kamer. De GroenLinks-fractie bereidt een wettelijke regeling voor een kolenbelasting voor. Daar komen wij dan over te spreken. Wij hopen dat deze regulerend werkt, zodat wij de bouw van de

Duyvendak

kolencentrales kunnen voorkomen. Voor nu dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat KEMA en Bureau Lievense in opdracht van zes grote energiebedrijven en TenneT een plan hebben ontwikkeld voor elektriciteitsopslag op een "energie-eiland" op zee, dat vandaag is gepresenteerd;

overwegende dat de regering grote ambities heeft op het gebied van duurzame energie;

overwegende dat dit plan uitstekend past bij een duurzame energievoorziening op basis van duurzame bronnen zoals wind en zon, omdat met het eiland fluctuaties in de stroomproductie worden opgevangen;

overwegende dat met het "energie-eiland" tevens de huidige elektriciteitscentrales beter worden benut zodat de bouw van een aantal nieuwe centrales overbodig wordt en een CO₂-reductie van 0,5 Mton per jaar wordt gerealiseerd;

verzoekt de regering, de ontwikkeling van een "energie-eiland" proactief te steunen en te zorgen dat in de vergunningprocedure voor nieuwe kolencentrales rekening wordt gehouden met deze nieuwe optie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Duyvendak. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 79 (28240).

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie): Voorzitter. Ik dien de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

- de elektriciteitsbedrijven plannen hebben voor de realisering van een aantal nieuwe kolencentrales die extra CO₂-uitstoot zullen genereren, waarvan onduidelijk is of deze effectief kan worden afgevangen, opgeslagen of worden gecompenseerd;
- het kabinet tegelijkertijd zeer ambitieuze doelstellingen heeft met betrekking tot energiebesparing, energietransitie en de vermindering van de CO₂-uitstoot;
- met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid de bouw van nieuwe energiecentrales, de mogelijkheden van energiebesparing en energietransitie en de vermindering van de CO₂-uitstoot zo veel mogelijk in samen-

hang dienen te worden beoordeeld;

- investeringen in nieuwe kolencentrales er niet toe mogen leiden dat de bijdrage van energiebedrijven aan andere onderdelen van de gewenste energiemix onder druk komt te staan;

verzoekt de regering om uiterlijk met de presentatie van het programma "Schoon en Zuinig" tevens een evenwichtig pakket van afspraken met de energiesector aan de Kamer voor te leggen dat bijdraagt aan de kabinetsdoelstellingen met betrekking tot energiebesparing, energietransitie en de vermindering van de CO₂-uitstoot,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Wiegman-van Meppelen Scheppink, Spies, Samsom en Van der Staaij. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 80 (28240).

De heer **Samsom** (PvdA): Voorzitter. Wij wachten niet op het voorstel van GroenLinks, maar komen meteen met een motie om meer te doen, namelijk in Europa aan de slag te gaan, om die kolencentrales te voorkomen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de energie- en klimaatambities in het regeerakkoord betekenen dat de inzet van fossiele brandstoffen minder CO₂-intensief moet worden en absolute prioriteit moet worden gegeven aan duurzame energie en energiebesparing;

overwegende dat de eventuele komst van nieuwe fossiele elektriciteitscentrales aan deze voorwaarden niets mag veranderen;

verzoekt de regering:

- in eerste instantie via het Europese Emissiehandel Systeem, maar zo nodig met andere maatregelen te bewerkstelligen dat nieuwe fossiele elektriciteitscentrales de klimaatdoelen niet in gevaar brengen;
- via de Stimuleringsregeling voor duurzame energie of anderszins te bewerkstelligen dat nieuwe fossiele elektriciteitscentrales geen negatieve invloed hebben op de kansen voor duurzame energie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Samsom, Spies, Wiegman-van Meppelen Scheppink en Jansen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 81 (28240).

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Mijn eerste motie luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat:

- nuttig gebruik van restwarmte al tijdens de lopende kabinetsperiode een grote bijdrage kan leveren aan de realisatie van de CO₂-reductiedoelstellingen;
- op dit moment geen sluitend wettelijk kader aanwezig is om nuttig gebruik van restwarmte te kunnen afdwingen;
- door de bouw van nieuwe kolencentrales op perifere locaties er straks nog meer restwarmte geloosd dreigt te worden naar oppervlaktewater dan wel buitenlucht;

verzoekt de regering, binnen zes maanden de Kamer een voorstel te doen voor een wettelijke regeling waardoor hergebruik van restwarmte (waar mogelijk) kan worden afgedwongen via de vergunningverlening,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Jansen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 82 (28240).

De heer **Jansen** (SP): De tweede motie luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

- de bouw van vier kolencentrales leidt tot knelpunten in het Nederlandse elektriciteitsnet, waardoor initiatieven voor meer duurzame energievormen in de wachtrij gezet worden;
- in Duitsland producenten van windenergie op grond van de Duurzame energiewet (EEG) prioritair toegang hebben tot het netwerk;

van mening dat duurzame energieproductie niet moet worden weggedrukt door vuile energieproductie;

verzoekt de regering, binnen zes maanden de Kamer een voorstel te doen voor een wettelijke regeling waarbij duurzame energieproducenten bij voorrang toegang krijgen tot het netwerk,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Jansen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 83 (28240).

Ik zal nog even toelichten hoe de beantwoording van de minister zal verlopen. Zij zal een oordeel over de moties geven. Alleen in het geval u haar echt niet begrijpt, wat ik mij gezien uw achtergrond en deskundigheid niet kan voorstellen, kunt u nog een nadere vraag stellen.

Het woord is aan de minister.

Minister **Cramer**: Voorzitter. Ik zal de moties niet in de volgorde van indiening bespreken, maar ze komen allemaal aan de beurt. De heer Duyvendak heeft een motie ingediend met het verzoek om de ontwikkeling van de projectvoorstellen in het plan-Lievensse proactief te steunen. Net zoals andere opties die wij in het hele Schoon en Zuinig-programma actief willen ondersteunen, zal ook dit een onderdeel zijn van wat wij in het kader van het innovatiebeleid en het klimaatbeleid zeker steunen. Het wordt evenveel gesteund als alle andere voorstellen die ingediend worden. Er worden op dit moment vele voorstellen ingediend om bij te dragen aan het halen van onze ambitieuze klimaatdoelstellingen. Ik wil deze motie derhalve in principe ondersteunen met de kanttekening dat het daarmee niet een voorrangspostie mag innemen.

In de motie van mevrouw Neppéus wordt de regering verzocht, uiterlijk bij de begroting voor 2008 een totaal plan aan te bieden over de energievoorziening voor Nederland op middellange en lange termijn. Wij zullen rond Prinsjesdag het programma Schoon en Zuinig aan de Kamer voorleggen. Ik heb in het algemeen overleg aangegeven dat de Algemene Energieraad een plan zal maken waarin ook de energievoorziening op de middellange en lange termijn in kaart zal worden gebracht. Als u dat bedoelt, dan moet ik de aanneming van de motie ontraden. Maar als u zegt dat de Kamer rond Prinsjesdag het programma Schoon en Zuinig zal ontvangen, dan kan ik uw motie ondersteunen. Anders moeten we even op de studie van de AER wachten. Dan wil ik graag dat het even wordt aangehouden, opdat ik met mevrouw Van der Hoeven kan overleggen of wij dat iets naar voren kunnen schuiven, gezien het feit dat het van belang wordt gevonden door de Kamer.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): De minister zegt dat het programma Schoon en Zuinig in september naar de Kamer komt. Is er dan voldoende ruimte voor de Kamer om te praten over de inhoud daarvan? Of staan er keiharde afspraken met energiemaatschappijen in waaraan verder niet meer kan worden getornd?

Minister **Cramer**: De Kamer kan er dan vanzelfsprekend op reageren en over spreken.

Ik hoop dat ik hiermee duidelijk heb gemaakt wat het oordeel van het kabinet over de motie is. Ik zie dat mevrouw Neppéus knikt.

De motie Samsom c.s. ondersteunt mijns inziens het beleid. Die kan ik daarom ook ondersteunen.

In de motie Wiegman van Meppelen Scheppink c.s. wordt de regering verzocht, uiterlijk met de presentatie van het programma Schoon en Zuinig tevens een evenwichtig pakket van afspraken met de energiesector aan de Kamer voor te leggen dat bijdraagt aan de kabinetsdoelstellingen met betrekking tot energiebesparing. Ook tegen deze motie heb ik geen bezwaar.

Cramer

In de motie van de heer Jansen op stuk nr. 83 wordt de regering verzocht om binnen zes maanden de Kamer een voorstel te doen voor een wettelijke regeling waarbij duurzame energieproducenten bij voorrang toegang krijgen tot het netwerk. Deze motie zou ik graag aanhouden, teneinde overleg te kunnen plegen met collega Van der Hoeven. In principe wordt in het kader Schoon en Zuinig wel degelijk rekening gehouden met dit soort ontwikkelingen.

Datzelfde geldt voor zijn motie op stuk nr. 82, waarin de regering wordt verzocht om te kijken wat de wettelijke mogelijkheden zijn voor hergebruik van restwarmte. Ook dat wordt op dit moment onderzocht in het kader van Schoon en Zuinig. Omdat dit zaken zijn die ook mijn collega Van der Hoeven betreft, zou ik de moties in principe willen aanhouden, maar vanuit de gedachte dat de noties die in beide moties staan, meegenomen worden in het programma Schoon en Zuinig.

De **voorzitter**: Minister, u kunt zelf geen moties aanhouden. Ik neem aan dat u de leden voorstelt om de moties aan te houden.

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Ervan uitgaande dat de moties worden betrokken bij het debat over het programma Schoon en Zuinig, stem ik ermee in dat de twee moties worden aangehouden.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Jansen stel ik voor, zijn moties (28240, nrs. 82 en 83) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister en de leden voor hun inbreng en schors de vergadering tot 15.00 uur. Dan zal het debat over de embargoregeling met de minister-president worden gehouden. De stemmingen over de moties, voor zover die niet zijn aangehouden, vinden hedenavond plaats.

De vergadering wordt van 14.45 uur tot 15.00 uur geschorst.

Aan de orde is het **debat** over **de embargoregeling voor Prinsjesdag**.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Opheffing van de embargoregeling heeft geen enkel goed gedaan. De Kamer kan de feiten niet checken of met goed voorbereide financiële alternatieven komen en staat tijdens de algemene politieke beschouwingen dus op achterstand, aangezien het kabinet zijn plannen overal heeft kunnen uitventen. Fracties kunnen niet goed reageren en die informatieachterstand houdt ook stand tijdens het debat.

Daarmee verplaatst het belangrijkste debat van het jaar zich naar de media, terwijl het thuishoort in dit parlement. Het uitstellen van het debat met een week na publicatie van de stukken biedt dan ook geen soelaas.

Men zou kunnen zeggen dat het kabinet wel profijt heeft van het opheffen van de embargoregeling. De gang van zaken van vorig jaar heeft ons geleerd dat dat ook niet het geval is, want de vrijheid van het kabinet om zijn plannen te presenteren was zo ruim en het weerwoord van het parlement was zo klein dat al snel het beeld overheerste dat hier sprake was van een overgeregisseerde pr-show, waar uiteindelijk misschien alleen de verhuurder van de partytenten echt profijt van heeft.

Nu heeft het kabinet voorgesteld om met een nieuwe proef te komen. Dat wil zeggen dat wij de stukken voor de algemene politieke beschouwingen op Prinsjesdag om 7.00 uur krijgen. Als ik het voorzichtig zeg, is dit toch wel een klap in ons gezicht. Of, zoals vicepremier Bos het vorig jaar verwoordde toen hij nog gewoon Kamerlid was, dit is gewoon "Kamertje-pest". De verhouding tussen Kamer en kabinet berust op vertrouwen. Het kabinet moet erop kunnen vertrouwen dat Kamerleden niet lekken uit onder embargo toegezonden stukken, zoals de Kamer er omgekeerd op moet kunnen vertrouwen dat ministers niet lekken of hun plannen voor Prinsjesdag druppelsgewijs presenteren.

Ik roep de premier op om ons te helpen het vertrouwen te herstellen en de embargoregeling volledig te herstellen zoals die vroeger was. Dat betekent dat wij de stukken op vrijdag voor Prinsjesdag toegezonden krijgen.

De heer **Pechtold** (D66): Voorzitter. Ik sta hier, mijn eerste keer als fractievoorzitter in dit huis, om steun te betuigen aan het betoog van mevrouw Halsema. Ik voel dit debat staan in een trend die ik liefst met het kabinet zou willen ombuigen. Deze trend neem ik waar sinds de start van het kabinet-Balkenende IV, na verantwoordingsdag, een hoop gedoe en gezeur en de afloop van de honderddagenshow. Ik merk dat wij in deze Kamer – oppositie en coalitie – vanuit het kabinet weinig vertrouwen krijgen. Vertrouwen dient in de politiek iets te zijn wat men niet hoeft uit te spreken maar wat er is totdat het tegendeel is bewezen. Dan begin je er pas over te praten. Zoals de Kamer vertrouwen heeft in ministers en in de minister-president, zou het kabinet omgekeerd vertrouwen in de Kamer moeten hebben en stukken die onder embargo zijn ook aan de Kamer ter beschikking stellen om het democratisch proces goed te laten verlopen.

Ik hecht zeer aan niet overspannen reacties van parlementariërs wanneer het kabinet met plannen en stukken komt. Zij worden echter bevorderd wanneer men het parlement te weinig tijd geeft om die plannen en stukken op zich te laten inwerken. Ik vond dat heel vervelend bij de presentatie van de plannen na de eerste honderd dagen. Daarbij moest ik echt in een uur tijd met enkele anderen de hoofdstukken verdelen om het beleidsprogramma te kunnen lezen. Wanneer het kabinet mij een stuk geeft, houd ik het bij mij wanneer ik het ook fysiek aankan om het te verwerken.

Voor mij gaat dit dus verder dan alleen Prinsjesdag. Het gaat mij om de omgang tussen Kamer en kabinet. Ik zou willen dat wij deze net gestarte periode opnieuw beginnen en dat het kabinet ons nu een goed signaal geeft door de stukken, zoals mevrouw Halsema heeft voorgesteld, op vrijdag voor Prinsjesdag beschikbaar te stellen. Het kabinet mag mij erop afrekenen als daarbij door mijn fout iets mis gaat.